

REFORMATIONENS 500 ÅRS JUBILÆUM

Reformationsåret er skudt i gang. For 500 år siden - d.31.oktober 1517 – slog teologen og præsten Martin Luther 95 teser mod den katolske kirkes afladspraksis op på døren til slotskirken i Wittenberg. Det satte en lavine i gang, der først efter mange års kamp og oprør mod den dengang magtfulde katolske kirke, endte i en kirkesplittelse og den protestantiske kirke var født.

Martin Luther blev født som bondesøn i den midttyske by Eisleben i 1483. Hans forældre, Hans og Grethe Luder (Luther ændrede senere sig efternavn), ønskede at deres søns skulle gå i skole og have en uddannelse. Hans far var kobberminearbejder og havde ved flid og dygtighed tjent sig op til at blive velhavende, og sønnen Martin var udset til at blive mønsterbryderen.

Martin begyndte på jurastudiet, men skiftede over til teologi efter en oplevelse med et skrækindjagende tordenvejr, hvor han i dødsangst aflagde et løfte om at gå i kloster, hvis han overlevede. Han blev uddannet som præst i Augustinerordenens kloster i Erfurt, og blev senere professor i teologi i Wittenberg.

Historien fortæller, at især tre ting førte til, at han formulerede sine skæbnesvangre 95 teser og dermed startede en kirke politisk – og politisk, for kirke politik og samfunds politik hørte sammen i senmiddelalderen – revolution.

Det første handler om, at Luther som munk var ambitiøs og stræbte efter at udføre sine fromhedsøvelser mere end godt. Han knoklede og knoklede for at være en perfekt troende, en perfekt kristen, men fandt ingen forløsning i det. Det var skruen uden ende, og jo mere han knoklede, desto mere fortvivlet blev han. Trods sine ivrige, pligtopfyldende bestræbelser, voksede angsten for, at Gud ikke ville godkende ham og at han ville gå fortabt.

Den anden hændelse var en rejse til Rom på vegne af sin munkeorden. Her oplevede han på nær hold, hvor ugudeligt og depraveret forholdende ved det pavelige hof og i kirkelivet i det hele taget var. Han beskrev senere Rom som ”et hav af ondskab, hvorfra al ugudelighed flyder ud over Italien og andre lande”.

En tredje faktor er, at Luther efterhånden blev en yderst kyndig teolog med stort og grundigt kendskab til, hvad der faktisk stod i Bibelen. Det fik ham til at forstå, at kristendommen er noget helt andet end det, som kirken lærte. Kristendommen forkynnder frihed under en nådig Gud. Og Guds nåde behøver man ikke perfektionere sig til. Den får man ganske gratis. Blot ved at tro.

Dette direkte møde med Gud gennem evangeliets beretning om Jesus, indebærer en frihed fra kirkens regler. Vejen til Gud går gennem Jesus Kristus, og ikke gennem kirkeinstitutionen.

Oplevelsen af ikke at kunne ”finde” Gud ved at være en ”perfekt kristen”, rejsen til Rom og pavens hof, og intense Bibelstudier, fødte det opgør med kirken, der startede i 1517 med de 95 teser på kirkedøren i Wittenberg.

Teserne var først og fremmest en kritik af den daværende praksis med at sælge forkortelser af straffene efter døden for begået synd. Den såkaldte ”afladshandel”. Den praksis havde ikke noget evangelisk på sig og var et kirkeligt opspind uden rod i Bibelen, og Luther forventede naivt, at hans synspunkter ville blive taget op og drøftet i kirkelige kredse. Han havde overhovedet ikke nogen intentioner om at splitte kirken ad, men blot ”rettesætte” paven for hans fejltagelse. Men der kom ikke nogen diskussion, i stedet blev Luther 15. juni 1520 dømt som kætter og måtte flygte i skjul – og Reformationen var i gang.

Jubilæumsåret vil blive fejret både herhjemme og ude i verden. Ikke mindst Tyskland har sat de store sejl til. Man vil herhjemme se et hav af bogudgivelser, konferencer, teater, musik, foredrag, debatter og meget mere i anledning af 500 året.

Men hvorfor fejrer man dog sådan en gammel, historisk begivenhed med så meget opmærksomhed? Kommer det os overhovedet ved i dag? Ja, det gør det. For Reformationen fik ikke bare kirkelige, men også store sociale og politiske konsekvenser. Luthers opgør med senmiddelalderens katolske kirke satte gang i nogle samfundsomvæltninger, der kom til at betyde noget for vores måde at leve på, vores værdier, og vores kultur. Og nogle af Reformationens kernetanker ligger som et fundament under alt det, vi kender som den moderne verden.

Kirkerne i Hillerød og Allerød er gået sammen om at arrangere et Reformations år med masser af spændende tilbud. Det kan man alt sammen læse om i det Reformationsmagasin, der er blevet husstandsomdelt i dagene efter jul. Har man af en eller anden grund ikke fået et, kan man ringe eller skrive til mig, og jeg vil sende et.

Nødebo og Gadevang lægger hus til fire af arrangementerne.

Jeg håber, mange af jer vil bruge lidt tid på denne enestående chance til at dykke ned i et stykke kirke- og kulturhistorie, der forklarer ikke så lidt om, hvorfor vores samfund ser ud som det gør. Og hvordan vi kom frem til vores forståelse af individ, frihed, ansvar, samvittighed og demokrati.

Vel mødt!

Eva Holmegaard Larsen